

UITSpraak VAN DE COMMISSIE VAN BEROEP

Kamer : **Seksuele intimidatie**
Leden van de kamer
(kamervoorzitter) : de heer mr. drs. M.A. Fierstra
(lid) : mevrouw drs. L. Moget
(lid) : de heer drs. T.A. Bode
Zaaknummer : **B 2013005/2013-32-01**
In de zaak van:

1. Betrokkene

Naam :
Adres :
PC/Gemeente :
Lid van de sportbond : Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie (hierna: KNWU)
Raadsman : mr. ...., advocaat te .....

2. Aangeefster in eerste aanleg tevens eiser in hoger beroep:

Naam :
wonende te :
lid van de sportbond : KNWU
Registratienummer :
Raadslieden : mr. drs. ...., advocaat te .....
mr. ...., advocaat te .....

3. In overweging nemende dat:

- door de aangeefster tegen de betrokkene aangifte is gedaan, als vermeld onder punt 4;
- de behandeling in eerste aanleg heeft plaatsgevonden door de Kamer Seksuele Intimidatie van de Tuchtcommissie en deze Kamer heeft op 29 mei 2013 einduitspraak gedaan, waarbij aangeefster ontvankelijk is verklaard in haar aangifte en de Tuchtcommissie heeft bepaald dat het bewijs van de overtredingen van het Tuchtreglement Seksuele Intimidatie Instituut Sportrechtspraak (hierna: "Tuchtreglement") waarvan aangifte is gedaan, niet is geleverd en betrokkene daarvan vrij heeft gesproken; tevens is bepaald dat ieder der partijen zijn eigen kosten draagt en dat de overige aan de behandeling van de Tuchtzaak verbonden kosten ten laste komen van de KNWU. Tenslotte is bepaald dat in geval van publicatie de uitspraak volledig dient te worden geanonimiseerd;
- de uitspraak is verzonden aan partijen op 18 juni 2013
Aangeefster is bij beroepschrift van 18 juli 2013, ontvangen op 18 juli 2013, van deze uitspraak in beroep gekomen en heeft daarbij de gronden van het beroep toegelicht;
- na een daartoe door de Commissie verleent uitstel heeft betrokkene op 9 september 2013 een verweerschrift ingediend, gedateerd 5 september 2013;
de Commissie van Beroep heeft de zaak mondeling behandeld ter zitting van maandag 28 oktober 2013 te Nieuwegein, waarbij aanwezig waren betrokkene en zijn raadsman en aangeefster met haar raadsman. Tevens waren aan de zijde van aangeefster aanwezig ..... vertrouwenspersoon, en de moeder van aangeefster, ...

- partijen hebben ter zitting een nadere toelichting gegeven; daarbij is overhandigd een pleitnota aan de zijde van aangeefster en een pleitnota aan de zijde van betrokkene. Voorafgaand aan de zitting is er een schriftelijke verklaring overgelegd van ....., van de zijde van aangeefster. Namens betrokkene heeft zijn advocaat bezwaar gemaakt tegen het overleggen van deze verklaring, omdat de verklaring een andere inhoud heeft dan de getuigenverklaring zoals door ..... in eerste instantie is afgegeven en aangezien hij niet als getuige is opgeroepen geen vragen aan de getuige kunnen worden gesteld.

4. **Aangifte/Grondslag van de Tuchtzaak**

Bij brief met bijlage, gedateerd 13 november 2012, ontvangen op 19 november 2013, is aangifte gedaan van de navolgende overtredingen:

“In de periode 2006 tot en met 2008 is aangeefster als enig vrouwelijk lid van Nationale selectie ..... vrijwel continue door de mannelijke leden van de selectie openlijk seksueel geïntimideerd. Betrokkene was in zijn functie van bondscoach aanwezig bij deze seksuele intimidatie. Hij heeft dit gedrag niet alleen getolereerd, maar zo niet impliciet of expliciet goedgekeurd en aangemoedigd, dan toch in elk geval als sociaal acceptabel gedrag bekrachtigd. Ondanks herhaalde toezeggingen richting aangeefster en haar moeder, heeft betrokkene geen maatregelen getroffen. Door na te laten zijn verantwoordelijkheid te nemen heeft betrokkene de aangeefster blootgesteld aan een voor haar bijzonder onveilige situatie en deze gedurende jaren in stand gehouden. Betrokkene had deze situatie dienen te voorkomen en heeft dat nagelaten. Betrokkene heeft zich derhalve schuldig gemaakt aan seksuele intimidatie, door als begeleider van betrokkene diverse in de aangifte nader gespecificeerde gedragsregels, neergelegd in artikel 3 lid 2 van het Tuchtreglement Seksuele Intimidatie Instituut Sportrechtspraak en tevens artikel 4 lid 2 van het Tuchtreglement te overtreden.”

5. **Gelet op:**

- de procedure en de processtukken in eerste aanleg en de uitspraak van de Tuchtcommissie;
- het beroepschrift van aangeefster alsmede het verweer van betrokkene;
- de toelichting van aangeefster en betrokkene tijdens de zitting, alsmede de toelichting van de raadslieden zoals blijkt uit de overgelegde pleitnotities;
- hetgeen overigens is gebleken tijdens het onderzoek ter zitting door de Commissie van Beroep.

6. **De Commissie:**

- verklaart zich bevoegd om van de tuchtzaak in beroep kennis te nemen;
- verklaart dat aangeefster tijdig in beroep is gekomen;
- is van oordeel dat de beslissing van de Tuchtcommissie in eerste aanleg dient te worden vernietigd.

7. **Strafoplegging**

- stelt vast dat betrokkene de overtreding heeft begaan waarvan aangeefster aangifte heeft gedaan, zijnde een overtreding van artikel 3 lid 2 van het Tuchtreglement alsmede overtreding van artikel 4 lid 2 van het Tuchtreglement;
- de Commissie van Beroep zal aan betrokkene een straf opleggen van een berisping ingevolge artikel 14 van het Tuchtreglement.

8. **Kostenveroordeling**

- de Commissie van Beroep veroordeelt de KNWU ingevolge artikel 16 lid 11 van het Reglement in de kosten van de behandeling van deze tuchtzaak in eerste aanleg, alsmede in een tuchtzaak in hoger beroep. De kosten van het hoger beroep, bestaande uit de kosten van bijstand van de ambtelijke en juridisch secretaris zijn vastgesteld op € 1.615,00.

9. De Commissie van Beroep motiveert haar uitspraak aldus

- Bij brief d.d. 13 november 2012 heeft aangeefster aangifte gedaan van de overtreding van artikel 3 lid 2, alsmede artikel 4 lid 2 van het Tuchtreglement. Op 27 december 2012 is ontvangen een verweerschrift van betrokkene met 17 producties. In het kader van de behandeling van de aangifte is aangeefster gehoord en is betrokkene gehoord en zijn door getuigen mondelinge verklaringen afgelegd. Hiervan is verslag gemaakt.
- De Tuchtcommissie heeft ter zake van de overtreding overwogen dat voor hetgeen in artikel lid 5 van het Tuchtreglement is bepaald voor het bewijs van een overtreding vereist is dat de Tuchtcommissie op grond van vastgestelde feiten en omstandigheden “de stellige overtuiging” heeft verkregen dat de betrokkene de overtreding heeft begaan. De Tuchtcommissie heeft de aangifte verwerkte overtredingen als volgt samengevat:
  - het te kort schieten door betrokkene – in zijn functie van begeleider – in zijn verplichting voor aangeefster een zodanige veilige situatie te creëren, dat zij niet bloot kwam te staan aan openlijke vormen van seksuele intimidatie en aanverwante pesterijen door leden van de selectie;
  - het nalaten de vereiste maatregelen tegen dit gedrag van teamleden te treffen;
  - het zo niet openlijk aanmoedigen dan toch in ieder geval niet sanctioneren van dit gedrag.

De Tuchtcommissie merkt allereerst op dat op grond van de ingebrachte schriftelijke verklaringen, alsmede de ter zitting door partijen en de door getuigen afgelegde verklaringen bij de Tuchtcommissie het beeld is ontstaan dat binnen de selectie waar aangeefster deel van uitmaakt, sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag en er zaken zijn gepasseerd die als seksuele intimidatie zouden kunnen worden bestempeld. De verklaringen van de diverse getuigen, zowel van de zijde van aangeefster als van betrokkene, schetst een weinig verheffend beeld. Door de mannelijke leden van de selectie werd niet of nauwelijks rekening gehouden met de aanwezigheid van een – gedurende enige tijd zelfs nog minderjarig – vrouwelijk teamlid. De jeugdige leeftijd van deze mannelijke teamleden ten tijde van deze gebeurtenissen, doet hieraan niet af. De Tuchtcommissie onderscheid vervolgens drie categorieën van handelingen/gebeurtenissen die in de aangifte worden genoemd.

De eerste categorie betreft handelingen die wegens gebrek aan seksuele connotatie geen seksuele intimidatie opleveren in de zin van artikel 2, lid 1, van het Tuchtreglement. In de tweede categorie vallen gebeurtenissen die wel als seksueel intimiderend kunnen worden gekwalificeerd, maar waarvan volgens de Tuchtcommissie niet voldoende is komen vast te staan of zij daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. In de derde categorie worden gebeurtenissen vermeld die kunnen kwalificeren als seksuele intimidatie en waarvan voldoende is komen vast te staan dat zij daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Bij deze laatste categorie heeft de Tuchtcommissie nagegaan of betrokkene hiervan heeft geweten en zo ja, of hij vervolgens adequaat heeft opgetreden.

De Tuchtcommissie stelt vast dat betrokkene alle overtredingen gemotiveerd heeft betwist. Op grond van het uit de stukken en de verklaringen naar voren is gekomen, komt de Tuchtcommissie tot het oordeel dat zij niet stellige overtuiging heeft verkregen dat betrokkene de in de aangifte genoemde overtreding van het Tuchtreglement heeft begaan en spreekt de Tuchtcommissie hem hiervan vrij.

Aangeefster stelt in haar beroep, dat zij op grond van de in de aangifte en in het beroepsschrift genoemde feiten en omstandigheden, alsmede de getuigenverklaringen voldoende bewijs heeft geleverd, en dat de Tuchtcommissie op grond van dit bewijs had moeten komen tot de stellige overtuiging dat betrokkene in strijd met het bepaalde in artikel 3, lid 2, sub a, eerste volzin van het Tuchtreglement heeft gehandeld door haar niet de omgeving en sfeer te verschaffen waarin zij zich zo veilig kon voelen dat zij haar sport kon uitoefenen. Aangeefster stelt voorts dat zij heeft aangetoond, binnen de grenzen van artikel 4, lid 5, van het Tuchtreglement, dat de overtreding strafbaar is omdat betrokkene schuld had of nalatig, onzorgvuldig is geweest.

Betrokkene stelt in zijn verweer dat de Tuchtcommissie op goede gronden de juiste beslissing heeft genomen dat hij zich niet aan de overtreding van het Tuchtreglement schuldig heeft gemaakt en hij concludeert tot bekrachtiging van de beslissing van de Tuchtcommissie.

Overwegingen

De Commissie van Beroep overweegt met betrekking tot de standpunten van partijen en de argumenten van de zaak het navolgende.

Ten aanzien van de bevoegdheid van de Commissie van Beroep en de toepasselijkheid van de Reglementen:

De Commissie van Beroep is van oordeel dat zij bevoegd is om van de onderhavige aangifte kennis te nemen. Aangeefster is lid van de KNWU en betrokkene is in dienst van de KNWU. In de functie van bondscoach bekleedt betrokkene een kaderfunctie binnen de KNWU. Blijkens informatie op de website van de KNWU dient hij daartoe in het bezit te zijn van een kaderlicentie en zijn de houders van kaderlicenties verplicht lid van de KNWU. Krachtens artikel 10 van de statuten van de KNWU worden overtredingen inzake seksuele intimidatie berecht door de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep van ISR en is deze Tuchtrechtspraak op alle leden van de KNWU van toepassing. De daartoe vereiste overeenkomst tussen de KNWU en de Stichting Instituut Sportrechtspraak is op 8 december 2010 tot stand gekomen. Krachtens artikel 8 lid 1 sub b van de statuten van de KNWU zijn de leden verplicht de bepaling van het Tuchtreglement na te leven.

De aangifte is gedaan in november 2012. Per 1 maart 2013 is een nieuwe versie van het Tuchtreglement in werking getreden. In gevolge het bepaalde in artikel 20 lid 5 van het Tuchtreglement zijn de bepalingen van dit nieuwe per 1 maart 2013 in werking getreden Tuchtreglement van toepassing.

Wat betreft de vraag of de zaak tijdig aanhangig is gemaakt aangezien de gedragingen die in de klacht aan de orde zijn gesteld meer dan een jaar geleden hebben plaatsgevonden, stelt de Commissie van Beroep vast dat aangeefster heeft toegelicht waarom niet eerder aangifte is gedaan. Weliswaar is deze toelichting slecht summier verstrekt in de aangifte maar naar het oordeel van de Commissie van Beroep brengt een redelijke uitleg van artikel 7, lid 5, Tuchtreglement mee dat aan de eisen van deze bepaling is voldaan als deze toelichting op een zodanig moment wordt verstrekt dat de betrokkene in staat is adequaat te reageren. Dat is in deze zaak het geval geweest. De argumenten die zijn verstrekt ter verklaring van de periode tussen de gedragingen die in de klacht aan de orde zijn gesteld en het indienen van de klacht, zijn ook voldoende duidelijk geformuleerd om betrokkene niet in zijn recht van verweer te schaden. Voorts is de Commissie van Beroep van oordeel dat deze argumenten meebrengen dat het niet onredelijk is klaagster niet tegen te werpen dat zij niet binnen een jaar nadat de gestelde feiten hebben plaatsgevonden een klacht als de onderhavige heeft ingediend.

Voor wat betreft de inhoudelijke beoordeling van de klacht bepaalt artikel 3.2 lid 2, sub a, van het Tuchtreglement dat de begeleiding moet zorg dragen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig voelt te verkeren. In het kader van deze norm wordt als overtreding beschouwd de uitwerking van deze norm onder 1 tot en met 7 van deze bepaling. Het gaat niet om een limitatieve opsomming van gevallen waarin de zorgplicht van toepassing is maar om gevallen waarin in ieder geval kan worden gesproken van schending van de zorgplicht. De aanhef van lid 2, sub a van deze bepaling moet worden begrepen in het licht van de daarna genoemde gevallen. Artikel 3, lid 2, onder a, van het Tuchtreglement gelezen in zijn context bevat derhalve niet slechts een verplichtingen voor begeleiders maatregelen te nemen naar aanleiding van een geval van seksuele intimidatie maar ziet ook op pro-actief optreden van de begeleider. Het zorgen voor een veilige omgeving voor de sporter zou anders ook niet kunnen worden gerealiseerd. Een en ander brengt mee dat de begeleider pro-actief moet zorgen voor een veilige omgeving en dat hij derhalve maatregelen moet treffen wanneer hem blijkt of zou moeten blijken dan wel hij er op gewezen wordt, dat van een veilige situatie geen sprake is.

De Commissie van Beroep is op basis van het procesdossier in eerste aanleg en hetgeen naar voren is gekomen ter zitting voor de Commissie van Beroep van oordeel dat betrokkene in deze verplichting tot pro-actieve zorg voor een veilige omgeving voor de sporter, te kort is geschoten.

Klaagster heeft gesteld dat uit een aantal door haar genoemde incidenten van seksuele intimidatie door leden van de selectie blijkt dat betrokkene haar niet de veilige omgeving heeft geboden waarop zij recht meent te hebben. Zij verwijt niet dat betrokkene zich zelf aan seksuele intimidatie schuldig zou hebben gemaakt.

Uit de verklaringen van de klaagster, betrokkene en de getuigen volgt dat er sprake is geweest van gedragingen die als seksuele intimidatie moeten worden gekwalificeerd.

Tussen partijen is niet in geschil dat er vier gebeurtenissen zijn die kunnen worden gekwalificeerd als seksuele intimidatie en waarvan voldoende is komen vast te staan dat zij hebben plaatsgevonden. Tot deze categorie wordt gerekend het maken van grove seksueel getinte grappen in het bijzijn van aangeefster, het tonen van het mannelijk geslachtsdeel bevestigd door diverse getuigen, het incident in de bus in ..... genoemd het borstincident en het ..... incident ook door betrokkene erkend.

Betrokkene heeft gesteld niet aanwezig te zijn geweest bij deze gedragingen, hij erkent dat hij er over is geïnformeerd. Wat betreft het ..... incident heeft betrokkene wel erkend dat hij hierbij aanwezig is geweest maar dat hij dit incident niet heeft gekwalificeerd als seksueel intimiderend.

Op basis van de genoemde verklaringen en hetgeen partijen daarover over en weer hebben verklaard heeft de Commissie van Beroep de stellige overtuiging dat de bovengenoemde feiten hebben plaatsgevonden en dat in de selectie waar aangeefster deel van uitmaakte bij herhaling sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag dat als seksuele intimidatie moet worden gekwalificeerd. Ook als betrokkene deze gedragingen niet persoonlijk heeft waargenomen kan hem niet zijn ontgaan wat zich in de selectie afspeelde. Zoals tijdens de behandeling ter zitting is gebleken gaat het om een groep van beperkte omvang die intensief met elkaar optrok. Grote delen van het jaar was de selectie in het buitenland en waren de leden en staf op elkaar aangewezen. Wellicht is denkbaar dat een afzonderlijk incident aan betrokkene is ontgaan maar de Commissie van Beroep acht volstrekt onaannemelijk dat voor een goed functionerende coach als belanghebbende het geheel van gedragingen en het patroon dat daar uit blijkt onder deze omstandigheden onbekend kan zijn gebleven. Daar komt bij dat uit verklaringen van onder meer ....., ..., ..., ... en ..... blijkt dat in de selectie veel over seks werd gesproken.

De Commissie van Beroep begrijpt dat betrokkene zich mogelijk niet of niet steeds heeft gerealiseerd dat de gedragingen tezamen tot een omgeving en sfeer hebben geleid waarin klaagster zich niet veilig kon voelen. Uit tal van verklaringen komt naar voren dat men de seksuele opmerkingen en grapjes als normaal kwalificeerde of dat men niet de indruk had dat klaagster daar een probleem mee had (onder meer verklaringen van ....., ..., ..., ..., ..., ...). In dit verband merkt de Commissie van Beroep op dat uit de verklaringen van met name ....., ..., ... en ..... en in mindere mate uit die van ....., ... blijkt dat klaagster niet goed lag en in de groep in enige mate een eenling was. Juist onder deze omstandigheid moet worden onderkend dat klaagster, die gedurende het eerste deel van de periode waarop de klacht ziet minderjarig was, niet goed in staat kan zijn duidelijk te maken dat wat haar betreft de grens van het aanvaardbare is overschreden en is de zorgplicht die blijktens artikel 3, lid 2, sub a, Tuchtreglement op de begeleider rust van niet te onderschatten betekenis.

Het optreden van betrokkene naar aanleiding van het incident in de bus in ..... illustreert dat indien betrokkene het seksueel intimiderende karakter van gedragingen onderkende hij reageerde en repressief ingreep. Dit laat onverlet dat hij onvoldoende oog heeft gehad voor de veilige omgeving en sfeer in de selectie. Aandacht hier voor was eens te meer van belang gelet op de leeftijd van de leden van de selectie en de omstandigheid dat klaagster gedurende enige tijd als enige vrouw van deze selectie deel uitmaakte waardoor zij kwetsbaar was. Haar jeugdige leeftijd toen zij tot de selectie toetrad had eveneens aanleiding moeten zijn voor extra aandacht. De Commissie van Beroep meent dat hoge eisen moeten worden gesteld aan de zorg van begeleiders voor een omgeving en sfeer waarin de sporter zich veilig kan voelen omdat de selectie vaak in het buitenland verkeerde en de leden van de selectie geringere mogelijkheden hadden voor steun terug te vallen op ouders en vrienden buiten de selectie. De Commissie van Beroep is op grond van deze gebeurtenissen, beschouwd zowel in afzonderlijk als in onderling verband, tot het oordeel gekomen dat betrokkene onvoldoende uitvoering heeft gegeven aan zijn verplichting te zorgen voor een omgeving en sfeer waarbinnen de sporter zich veilig kan voelen en dat betrokkene daarom heeft gehandeld in strijd met artikel 3, lid 2, sub a, van het Tuchtreglement. Hieraan doet niet af dat betrokkene naar aanleiding van het incident in de bus in ..... achteraf de betreffende leden van de selectie op hun gedrag heeft aangesproken.

Wat betreft de op te leggen sanctie is de Commissie van Beroep van oordeel dat gelet op de hiervoor genoemde omstandigheden een sanctie passend en geboden is. De Commissie van Beroep neemt bij de vaststelling van de sanctie in aanmerking dat ter zitting is gebleken dat betrokkene terugkijkend met de kennis van nu zich wel kan realiseren dat voor aangeefster van een onveilige situatie sprake is geweest. Op vragen van de Commissie heeft hij opgemerkt dat hem door de KNWU op dit gebied geen specifieke richtlijnen zijn gegeven. Het onderwerp seksuele intimidatie is in de betreffende periode niet aan de orde gekomen. De Commissie van Beroep is van oordeel dat KNWU betrokkene in verband met deze problematiek, die buiten de specifieke competentie van betrokkene ligt, meer ondersteuning en begeleiding had dienen te bieden en hiervoor (opnieuw) actief aandacht had moeten hebben toen klaagster als enige vrouw deel ging uitmaken van de selectie. Onder deze omstandigheden dient geen zwaardere sanctie dan die van berisping te worden opgelegd.

Conclusie inzake de overtreding

De Commissie van Beroep is van oordeel dat op grond van de vastgestelde feiten en omstandigheden zij de stellige overtuiging heeft gekregen dat betrokkene de in de aangifte vermelde overtredingen ingevolge artikel 3 lid 2 alsmede artikel 4 lid 2 heeft begaan. De uitspraak in eerste aanleg dient te worden vernietigd. De klacht van klagster is gegrond en betrokkenen is strafbaar. De straf van berisping wordt opgelegd.

Nieuwegein, d.d. 8 november 2013

mr. M.A. Fierstra
(kamervoorzitter)

mr. A.M. Heiner
(juridisch secretaris)

Afschrift verzonden d.d:
Paraaf ambtelijk secretaris: